

HRVATSKA
POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKA
SAVJETODAVNA SLUŽBA

KOKOŠ
HRVATICA

KOKOŠ HRVATICA

Uzgoj kokoši hrvatice „dudice“ počeo je u prvoj polovici 20. stoljeća na područjima uz tok rijeke Drave. Godine 1917. Ivan Lakuš iz Podravine križao je domaću kokoš s pijetlovima pasmine leghorn, u daljnjem je uzgoju izlučivao sve jedinke s bijelim perjem, a ostavljao one s crnom, crvenom, smeđom i jarebičastom bojom perja. Konačni izgled kokoš hrvatica dobiva križanjem pasminom welsummer. Zbog događaja vezanih za Drugi svjetski rat te kasnijeg prodora hibridnih pasmina, uzgoj kokoši hrvatice bio je potpuno potisnut.

Krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća, zahvaljujući entuzijazmu pojedinaca s područja Međimurja i Podravine, pokrenuta je akcija za revitalizaciju uzgoja kokoši hrvatice, a zahvaljujući mjerama potpore ruralnog razvoja od strane Ministarstva poljoprivrede, posljednjih godina matična populacija kokoši hrvatice u stalnom je porastu.

Tablica 1. Broj kokoši hrvatica upisanih u Jedinствени registar domaćih životinja po županijama za 2016. i 2017. godinu (izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija).

Županija	2016. godina			2017. godina		
	Kokoši	Pijetlovi	Uzgjajivači	Kokoši	Pijetlovi	Uzgjajivači
Brodsko-posavska	250	26	11	193	20	8
Dubrovačko-neretvanska	95	11	5	100	10	5
Koprivničko-križevačka	772	76	31	614	63	26
Ličko-senjska	112	12	7	106	11	6
Osječko-baranjska	656	69	31	601	63	29
Primorsko-goranska	13	2	2	0	0	0
Varaždinska	748	77	50	708	72	44
Virovitičko-podravka	54	6	3	47	5	3
Vukovarsko-srijemska	127	13	8	138	16	6
Zagrebačka	152	16	7	187	20	8
Bjelovarsko-bilogorska	209	22	9	140	14	8
Grad Zagreb	117	30	4	198	22	5
Karlovačka	217	23	10	275	28	12
Krapinsko-zagorska	523	52	20	481	49	19
Međimurska	287	29	12	270	27	11
Požeško-slavonska	114	12	6	120	12	7
Sisačko-moslavačka	447	49	23	284	33	15
Splitsko-dalmatinska	110	11	8	120	12	7
Šibensko-kninska	145	14	7	120	12	6
Zadarska	170	17	6	183	18	6
Ukupno	5318	550	260	4885	507	231

FENOTIPSKU ODLIKE SOJEVA KOKOŠI HRVATICE

Kokoš hrvatica ubraja se u pasmine kombiniranih svojstava. Na području Republike Hrvatske uzgajaju se četiri soja: crveni, crni, jarebičasto-zlatni i crno-zlatni. Za sve su sojeve karakteristični bijeli podušnjaci, kod crvenog i jarebičasto-zlatnog soja bijele noge, a kod crnog i crno-zlatnog soja sive noge.

Crveni soj

Pijetao i kokoš crvenog soja imaju osnovnu ciglastocrvenu boju perja s narančastozlatnim vratom bez crnog crteža. Pijetao ima crni rep metalnozelenog sjaja, dok je kod kokoši crno obojen samo vrh repa.

Crni soj

Crni soj karakterizira posve crna boja perja, metalnog sjaja i kod kokoši i kod pijetlova.

Jarebičasto-zlatni soj

Jarebičasto-zlatni pijetao ima narančastozlatni vrat i bočna pera sedlišta, dok su im leđa, gornji dio krila i letna pera sjajne tamnocrvene boje. Prsa, trbuh, rep i poprečna krilna crta crne su boje metalnozelenog sjaja. Kokoši imaju narančastozlatni vrat dok je ostatak tijela pokriven perjem koje je simetrično obrubljeno okernožutom i sivosmeđom bojom, a vrh repa crne je boje.

Crno-zlatni soj

Pijetao ovog soja ima narančastozlatni vrat, leđa i zavjesu sedlišta, dok je ostatak tijela pokriven crnim perjem metalnozelenog sjaja, kokoši imaju narančastožuti vrat, a ostalo je perje crne boje metalnozelenog sjaja.

UZGOJ KOKOŠI HRVATICE

Izbor matičnih životinja provode djelatnici Hrvatske poljoprivredne agencije (HPA), među životinjama u dobi od najmanje 18 tjedana. Svi rasplodni mužjaci i ženke obilježavaju se trajnim nožnim prstenom s utisnutim matičnim brojem, pri čemu se formiraju matična jata. Veličina jata ograničena je na porodicu optimalne veličine od 11 jedinki, s omjerom spolova 1 pijetao na 10 kokoši. Jedan uzgajivač može imati više porodica ili u uvjet osiguravanja odvojenog držanja porodica.

DRŽANJE KOKOŠI HRVATICE

Kokoš hrvatica uzgaja se slobodnim načinom držanja kojim se podrazumijeva da životinje veći dio života provode na otvorenom, slobodno se krećući livadama, voćnjacima i drugim vegetacijom bogatim staništima. Peradarnik služi tome da se odraslim životinjama tijekom noći ili u nepovoljnim vremenskim uvjetima osigura sklonište.

Budući da se kokoš hrvatica uzgaja u slobodnom sustavu držanja, uzgajivač mora osigurati sljedeće minimalne prostorne i građevinske uvjete za smještaj rasplodnih životinja:

- objekt ili njegov zaseban dio solidne građe namijenjen smještaju pijetlova i kokoši kroz noć, s minimalno 0,2 m² podne površine po životinji,

- ograđeni ispust za životinje u vrijeme rasploda, uzgoja podmlatka i proizvodnje konzumnih jaja od minimalno 10 m² po životinji. Ispust mora imati neposrednu vezu s peradarnikom i treba biti ograđen ogradom visine minimalno 180 cm,
- životinjama se u peradarniku mora pružiti mogućnost sjedenja na drvenim gredicama (prečkama) promjera 5-7 cm, duljine 35 cm po životinji te udaljenosti od zida najmanje 40 cm.

KAKO OSTVARITI PRAVO NA IZRAVNA PLAĆANJA

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo koje se bavi ili se želi baviti uzgojem i držanjem kokoši hrvaticice (izvorna i zaštićena pasmina domaćih životinja) da bi moglo ostvariti pravo na izravna plaćanja (poticaje), trebaju učiniti sljedeće:

- kupiti uzgojno valjane piliće,

- kontaktirati nadležnu instituciju u Republici Hrvatskoj koja provodi prstenovanje kokoši u dobi od 18 tjedana i formiranja jata – upis u Jedinstveni registar domaćih životinja (pridržavati se uvjeta držanja kokoši hrvatice),
- podnijeti Godišnji zahtjev za izravna plaćanja u razdoblju od 1.ožujka do 15. svibnja,
- do 31. prosinca tekuće godine dostaviti u nadležnu instituciju u Republici Hrvatskoj ispunjeni Očevidnik (u Očevidniku se vodi proizvodnja jaja po matičnom jatu tijekom godine dana, te se tako pravda podneseni Zahtjev za izravna plaćanja).

Korisnik izravnih plaćanja za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina prema Pravilniku o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjere ruralnog razvoja (NN 19/2018) obavezan je ispunjavati sljedeće obveze:

- tijekom prvih 18 mjeseci obaveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu vezano uz mjeru Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u trajanju od minimalno 18 sati. Svake sljedeće godine korisnik je dužan završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od minimalno 6 sati godišnje vezano uz navedenu mjeru,
- sudjelovati u provedbi uzgojnog programa što udruga uzgajivača, uzgojna organizacija i ovlaštena ustanova potvrđuje svake godine,
- držati životinje u skladu sa zoohigijenskim uvjetima držanja i korištenja domaćih životinja (životinje moraju biti pod nadzorom, imati primjeren smještaj, dostupnost hrane i vode),
- tijekom obaveznog razdoblja držati na gospodarstvu obvezni broj životinja kako je utvrđeno u Odluci o ulasku u sustav potpore za IZP životinje,
- voditi evidenciju o provođenju svih radnji iz prethodnih točaka.

Hrvatska poljoprivredno-šumarska savjetodavna služba

Tel.: +385 (0)1 4882 700 / Telefax: +385 (0)1 4882 701
savjetodavna@savjetodavna.hr / www.savjetodavna.hr

Autor: Tihana Biščan, dipl. ing. agr.

Zagreb, prosinac 2018.